

sedaj mleko pridruže in ima vedno manj mleka. Kaj je vzrok tega in kakošna pomoč za to? (Fr. Fr. pri sv. J. na Štajarskem.)

Odgovor na to vprašanje smo dali uže nekemu drugemu gospodu v „Novicah“ št. 21. od 21. maja leta 1884. Tudi za Vas velja ravno tisto.

Vprašanje 24. Kedaj se sme pričeti z nabiranjem kurjih jaje za zimsko zalogo? (P. L. v Str.)

Odgovor. Jajca od druge polovice avgusta so uže sposobna za spravljanje. Naše ljudstvo trdi, da so najboljša jajca zato ona, katera so znesena med šmarinimi mašami, t. j. od Vélikega do Malega Šmarna.

Vprašanje 25. Kako se ozdravi grintovo tele? (R. S. v Ž.)

Odgovor. Bolno tele se na dotičnih mestih namaže z oljem ter potem, ko se grinte odločijo, izpere z vodo in milom. Ako se grinte potem naredijo od novega, namaže se bolna koža z zmesjo iz katrama in mila ter tako pusti kakih 24 ur stati, potem se zopet izpere z vodo in milom. To se sme ponavljati vsak tretji dan.

Nova postava.

Razjasnilne opombe vladine k načrtu postave o dedinskih naredbah pri kmetijskih domačijah srednje velikosti.

(Dalje.)

Škodljivi nasledki sedaj veljavnega prava za postavno nasledstvo pri kmetijskih posestvih so lahko razumljivi, ako se natančneje ogledajo dedinske oblike z vsemi posledicami, kakoršne sledijo iz določil občnega državlanskega zakonika.

Odločiti se je dedičem namreč ali za to, da vse posestvo oziroma vsak del posestva dejansko razdeli med vse po postavi k dedovanju poklicane dediče, ali pa da postanejo vsi dediči solastniki in gospodarji poddedovanega posestva, ali pa konečno, da se opiraje na določilo §. 843 obč. drž. zakonika po želji enega sodelznika kmetijska domačija prodá po sodnijski dražbi.

Vsi omenjeni trije načini dedovanja nikakor ne ugaajo razmeram kmetijskih zemljišč, temveč pouzročujejo veliko gospodarsko škodo, v kolikor se razdelitev dedšine ne vrši drugače, bodi-si vsled prodaje med živimi, bodi-si vsled naročila zapustnikovega ali vsled prstovoljnega dogovora dedičev med seboj — Neomejena delitev zemljišč, kakoršno načelo enake razdelitve dedšin postava sama naravnost pouzročuje vodi k najslabeji obliki razkosavanja in polagoma nastajajo pritlikovska gospodarstva, katera navadni družini ne dajejo ne zadosti dela ne zadosti živeža in s tem so dane negotove razmere za posestnika.

Skupna posest na kmetijskih domačijah, tako, da gospodarji več dedičev, se iz gospodarskih ozirov za delj časa nikakor ne priporoča in se tudi nahaja samo pri popolnem zanemarjenih domačijah ali pa tedaj, ko so in dokler so dediči maloletni, le redkokedaj izjemoma traja tako skupno gospodarstvo dalje. Kjer pa sodediči morejo predlagati prodajo domačije se bode pa prelahko pripetilo, da se bodo barantači iskaje dobička polastili nakupovanja in prodajanja takih zemljišč, vsled česar se bode gospodar na zemljišči še večkrat spreminjal in to gotovo le v škodo gospodarstva, na škodo domačije.

Pa tudi v slučajih oporoke zapustnikove ali dogovora med dediči kaže se za gospodarstvo slab nasledek,

da se domačija previsoko ceni, vsled tega gospodar preveč obremeni, tako, da mu vsled preobilnih dolgov ni mogoče pravilno gospodariti in s pridelki sebe in svojo družino preživeti.

Ker je vprašanje dedinskega nasledstva na kmetijskih domačijah sila važno in so vrh tega razmere v različnih naših deželah različne, obrnila se je vlada do strokovnjaških in po svojem poklicu dobro podučeni oblastnij in oseb posameznih dežel z daljo vrsto vprašanj. Na podlagi onih odgovorov, da se še le o tej zadevi jasno videti in na tej podlagi prav soditi.

Pregledati si hočemo toraj nekatere, posebno za naše razmere med Slovenci važne odgovore, kakor so došli vladi, in so ji bili podlaga oziroma povod za načrt postave našim bralcem uže znan. — Iz Kranjskega predloženo je poročilo deželnega predsednika, okrajnega glavarja radoljškega, logaškega, deželnega odbora kranjskega, glavnega odbora kmetijske družbe, kranjske hranilnice, gosp. L. Robiča, L. Sveteca in dr. L. viteza Gutmannsthalala.

(Dalje prih.)

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

Dne 18. t. m. imela je trgovinska in obrtna zbornica sejo pod predsedstvom g. Josipa Kušarja v navzočnosti vladnega zastopnika c. kr. dvornega svetnika g. grofa Rud. Chorinskega in naslednjih gg. zbornikov: Otomar Bamberg, Ivan Baumgartner, Iv. Nep. Horak (podpredsednik), Alfred Ledenig, Karol Luckmann, Mihael Pakič, Vaso Petričič, dr. J. Poklukar, Jos. Ribič, Fr. Sark in Jarnej Žitnik.

Gosp. predsednik konstatuje sklepčnost zbornice, otvori sejo ter imenuje overovateljema zapisnika današnje seje gg. Iv. Baumgartnerja in V. Petričiča.

I. Zapisnik slednje seje se odobri.

II. Gosp. Alf. Ledenig poroča o ukazu vis. c. k. trgovinskega ministerstva z dne 28. februarija 1884., št. 2416. Ta ukaz se glasi: Poslanec pl. Pacher predložil je poslanski zbornici državnega zbora v 14. dan decembra 1882 l. po 90 drugovih podpiran predlog, s katerim se je zbornica povabila, naj sklene:

- Izdá naj se poseben zakon, glaseč se, da mora vse blago, katero pride v trgovino v zaprtih zavitkih, tako, da se pri navadnem kupu njih vsebina ne prešteva zopet, ne tehta ter ne premerja, imeti na zavitku zaznamenovano množino na natančno razviden način ter da je prodajalec pod regresom proti pošiljavcu jamči za prav naznanjeno vsebino;
- naj se za izdelke tekstilne industrije, kateri se tržijo v motkah (štrenah) in pri katerih je naznanilo množine praktično neizvedljivo, določi postavna dolgost štren, katera bi ugajala tržnim potrebam posamičnih vrst blaga;
- naj se v kazenski zakonik vzprejme določba, glaseča se, da po producentih in prekupnikih izvršeno zavijanje obrtnih izdelkov, katero ima namen, po svoji kakovosti in izvršbi, zapeljati kupujoče občinstvo, se kot goljufija kaznuje;
- vlada se pozivlje, da se v zmislju avstro-ogerske carinske in trgovinske zveze sporazumi s kralj. ogersko vlado, da ta predlogoma a) in b) enake postavne predloge tudi v ogerskem zastopu spravi na dnevni red.

Gospodarski odsek državnega zbora, kateremu se je oni predlog izročil, je postavil pododsek, da se posve-

tuje o predlogu, in ta pododsek je predložil uže gospodarskemu odseku svoje poročilo.

V tem poročilu se je pododsek izjavil, da se soglašaja s predlogom a) ter je dotični postavni predlog poslanca Pacherja, naj se naznani množina pri blagu, katero pride v trgovino v zavitkih, priporočal, naj se predloži zbornici. Gledé predloga b) je povdarjal pododsek gospodarskega odseka, da ta zakon zahteva konkretno rešitev različnih predvprašanj ter dalje zahteva pri izvedbi, osobito gledé prometa z inozemstvu natančno poznanje dotičnih odnošajev in veliko previdnost pri formuliranju njegovih določb. Pododsek se je torej zadovoljil v tej točki s tem, da je postavil nekatera vodilna načela ter jih odel v obliko resolucije, po kateri bi se, če jo vzprejme odsek in poslanska zbornica, zahtevalo od vlade, da izdela zakon. Vsebina te resolucije slove:

„Vladi se naroča, da skrbi, da se kolikor možno kmalu sklene zakon o dolgosti štren in o oznamenilu dobrotnosti prej in cvirnov. Ta zakon naj bi obsegal naslednja načela:

1. Za ves tuzemski tržni promet se za vse vrste predenin določajo obligatorne dolgosti štren in oznamenila dobrotnosti;

2. kot pravilo se postavi metrično-decimalna numeracija po enoglasnih sklepih štirih mednarodnih kongresov za numeracijo prej;

3. dokler se ne prepové uvoz drugače razdeljenih prēj v avstro-ogersko carinsko ozemlje, se izrečno normirajo do zdaj navadne reelne dolgosti štren in oznamenila dobrotnosti kot postavno dovoljene izjeme;

4. vse druge, osobito krajše dolgosti štren, se v tržnem prometu prepovedó ter se policijsko kaznujejo dotičniki;

5. potrebna svoboda prometa v direktnem importu drugače razdeljenih prēj, da se izdelavajo in potem izvažajo, se bode po posebnih postavnih propisih varovala;

6. naposled se normira dolžnost, naznaniti množino in številke dobrotnosti pri prejah in cvirnih v trdih zavitkih enako splošnemu postavnemu predlogu v dotičnih policijsko-kazenskih določilih.“

Vlada, od katere se zahteva, da se peča tudi s to zadevo, ne zanikava, da se ne nahajajo nedostatnosti, katere se omenjajo v Pacherjevem predlogu in se v njegovem spisu: „Zakonito varstvo proti obrtnim ponaredbam. Dunaj, 1882.“, obširno razpravljajo in katere je 1882. l. pri dolenje-avstrijski trgovinski in obrtni zbornici zborujoča ênketa konstatirala. Pripravljena je zaradi tega vlada in spozna za svojo dolžnost, da se ukrenejo naredbe, katere branijo konsumentepred goljufnim počenjanjem, pred katerim se sami braniti ne morejo, da se olajša poštenim tovarnarjem boj proti nereelnim tekmečem ter da na promet sploh v etičnem zmislu vpliva.

Da pa se ta namen v istini doseže, ne da bi se na drugi strani izvozu avstrijskih izdelkov škodovalo in bi se sploh svoboda prometa na neopravičen način ne ovirala, je nepogojno potrebno, da se postavna dolžnost, da se določi mera, število in teža, tiče samo notranjemu prometu določenega blaga, naj je v notranjih deželah izdelano ali importirano. (Dalje prih.)

Slovenska Matica.

Odborova seja „Slovenske Matice“

14. dne t. m.

Seje se je udeležilo 16 odbornikov (med njimi jeden vnanji, g. Luka Svetec).

Zapisnik zadnje odborove seje se potrdi.

Gospod predsednik naznanja, da je naprosil gosp. Jirečka, predsednika česke akademije, osebnó na Dunaji, naj bi stopila česka akademija z Matico v zameno knjig, ter da mu je ta obljubil, da dobi Matica vse od česke akademije izdane knjige, kar odbor na znanje vzame.

Do 14. julija je po tajnikovem poročilu vplačalo letnino za l. 1884 še le 371 letnikov. — Tajnik poroča, da je sklenil z „Narodno tiskarno“ posebno pismeno pogodbo, v kojoj se tiskarna zaveže, „Letopis“ dotiskati do 15. novembra, če Matica preskrbi pravočasno v tisk namenjene rokopise. (Skleneno pogodbo odobri odbor brez debate.) — Bralno društvo v Središči in jednorazrednica na Dobrovi prosita, naj bi jim, ker imati jako borni knjižici, kojih si iz lastnih denarnih pripomočkov ne moreti pomnožiti, poslala Matica kolikorkoli knjig iz svoje zaloge v dar. Sklene se vsakej darovati po jeden eksemplar vseh onih knjig, kojih je še obilo v matičini zalogi, med njimi tudi „Spomenik“. — Prof. dr. Josip Pajek je pripravljen svoj spis „Obraz duševnega žitka štajerskih Slovencev“ toliko preosnovati, kot se želi, ter se po kratkej debati sklene, da izda Matica ta spis, mimo „Letopisa“ in nadaljevanja „Lovčevih zapiskov“ kot 3. knjigo za letošnje leto. — Ob jednom se sklene, da se „Letopis“, posebno kar se tiče znanstvenih spisov in poročila o društvenem delovanju, primerno skrči. — Sklene se, da se tiska vsaka teh imenovanih knjig v 1500 eksemplarih.

Sklene se z večino glasov čez pretresovanje načrta prenarejenih pravil in opravnega reda iti na dnevni red.

Oskrbništvo matičine hiše naznanja, da je prisiljeno skrbeti za napravo tamošnjega kanala. Stroški za popravo bodo znašali 130 goldinarjev, k kojim bi morala kot uže poprej doneske vplačati tudi oba sosedna hišna posestnika. Postopanje oskrbníštva se odobri in ono pooblasti, storiti korake, da sosedna posestnika vplačata svoje deleže. — Gospodarski odsek se pooblasti, da izdela za hišo na Bregu hišni red, da se pride na ta način v prihodnje jednakim neprimlikam v okom.

Sklene se nastaviti zopet pravnega tajnika, ter se sprejme g. Evgen Lah jednoglasno provizoričnim tajnikom do prihodnjega občnega zbora z letno plačo 600 gold. — Sklene se ob jednom dosedanjemu začasnemu tajniku g. prof. Senekoviču za brezplačno opravljanje tajniške službe skoz poldrug mesec dati primerno nagrado, ter se mu ob jednom za njegov trud izreče zahvala.

Sklene se, da se skliče prihodnja odborova seja krog sv. Mihaela. V tej seji se bo določil dan za prihodnji redni občni zbor, tako da bi ne bilo treba sklicavati izrednega zbora.

Politične stvari.

Govor dr. Bilinskega

o šestem oddelku obrtnijske postave v državnem zboru 16. maja.

(Konec.)

Ako nam toraj očitata, da naj bi bili švicarsko postavo rajši kar prepisali, vas opozorujem na ta velikanski razloček med Švicarsko postavo in tukajšnjim predlogom.

Dalje prosim, da se ozrete na Nemško. Na Nemškem delajo mladostni pomagači le po deset ur na dan;